

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

Фінансовий менеджмент є основною складовою загальної системи управління компанією. Однією з найпоширеніших причин незадовільного фінансового стану компанії є низька ефективність системи фінансового менеджменту.

Питанням цієї теми займалися багато науковців, серед них Крутько М. А., Філіпенко А.С., Будкін В.С., Бакало Н.В., Песоцька М.В., Александрова Г.М., Сілаєва В.І. [1,2].

Істотною рисою сучасного світового порядку є прискорення глобалізації за рахунок міжнародної міграції капіталу, використання міжнародного поділу праці, поглиблення спеціалізації країн, розширення їх економічних відносин та взаємозалежності. За цих умов багатонаціональні компанії (ТНК) стали центральною темою глобальної трансформації світового економічного зростання, поступово підкорюючи нові ринки та розміщуючи свої філії в різних країнах.

У сучасних термінах ТНК - це міжнародні компанії, які володіють або контролюють виробництво продукції (чи послуг) за межами своєї країни, розташовують свій бізнес у різних країнах світу, об'єднані єдиною власністю на засоби виробництва та відповідно з головною компанією розробляють глобальні стратегії. Активна участь ТНК у міжнародному виробництві характеризується величезною мірою, інтеграцією ринків у країнах, що розвиваються, створенням фактичного міжнародного виробництва у компанії, яка функціонує на основі модернізованого міжнародного поділу праці.

На сучасному етапі фінансово-економічної літератури вдалося визначити фінансовий менеджмент як комплексну систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, спрямованих на формування, розподіл та використання фінансових ресурсів та організацію його грошових потоків оперативні та тактичні, а також стратегічні цілі.

Фінансовий менеджмент вважається фінансовим управлінням компанії. Звичайно, фінансовий менеджмент слід розглядати як комплексну систему, оскільки будь-яке управлінське рішення впливає на всі аспекти бізнесу та може вимагати змін у багатьох сферах його діяльності. У ринковій економіці фокус поступово переходить від чистого управління виробництвом до фінансового менеджменту, оскільки можна оцінити ефективність будь-якого бізнесу, порівнявши певні фінансові результати та обчисливши відповідні показники. Відсутність системного підходу до управління фінансовою діяльністю компаній призводить до погіршення і без того складної ситуації та розпорошення фінансових ресурсів, які є у компанії. Водночас ТНК значною мірою використовують переваги міжнародної спеціалізації окремих країн, податків, інвестицій та інших переваг, що стосуються іноземних інвесторів.

В економічній та управлінській науці сьогодні немає єдиного визначення поняття «фінансовий менеджмент». Найчастіше вчені розглядають концепцію фінансового менеджменту з двох сторін, залежно від стадії ділового циклу в компанії та загальної економіки.

М. Крутько дає таке визначення:

1) профілактичний та прибутковий (в основному використовується під час відновлення економіки та процвітання) - комплекс заходів, спрямованих на запобігання фінансовій кризі компанії та максимізацію прибутку (систематичний аналіз операційної, фінансової та інвестиційної діяльності Компанії, оцінка ймовірності банкрутства, управління ризиками тощо);

2) антикризові ситуації (в основному використовуються в період економічних спадів та депресій) - комплекс заходів, спрямованих на мінімізацію збитків, а також на вихід компанії з кризи, зокрема шляхом реорганізації та реструктуризації компанії.

Фінансовий менеджмент - комплекс заходів, спрямованих на управління фінансовими ресурсами компанії з метою досягнення основної мети торгових компаній – максимізації прибутку, а також запобігання або пом'якшення впливу фінансової кризи на компанію [1, с. 188].

А.С. Філіпенко, В. С. Будкін визначають міжнародний фінансовий менеджмент - як особливий вид управління, основними завданнями якого є формування, розвиток та використання конкурентних переваг компанії через здатність вести бізнес у різних країнах з використанням економічних, соціальних та демографічних характеристик цих країн та як взаємодія між різними країнами [2].

Сутність міжнародного фінансового менеджменту:

- Формує та розвиває конкурентні переваги в системі "НДДКР - Виробництво - Продажі - Послуги", використовуючи можливості в різних країнах та міжнародне співробітництво.

- Шукає можливості для розвитку бізнесу та перетворення його на конкурентну перевагу компанії в конкретних країнах та в контексті відносин між різними країнами.

- Керівництво розробляє стратегії зростання та розвитку із залученням багатьох країн.

- Шукає та використовує конкурентні можливості шляхом глобалізації.

Бароян Е. А. вбачає сутність фінансового менеджменту в міжнародних корпораціях та тенденції його розвитку у застосуванні концепцій та інструментів управління в міжкультурному середовищі та досягненні таким чином додаткових переваг та економії часу. Завдяки кращому управлінню порівняно з національними

компаніями, транснаціональні компанії не тільки збільшують свою присутність на міжнародних ринках, а й активно впливають на розвиток міжнародного бізнесу, діяльність національних компаній на світових ринках [3].

У свою чергу, фінансовий менеджмент у ТНК – це набір специфічних інструментів, які компанії використовують у своїй фінансовій діяльності на міжнародних ринках. Фінансовий менеджмент формується та розвивається на стику двох секторів міжнародного бізнесу. З одного боку базується на системі корпоративного управління, оскільки фінанси ТНК - це лише частина всієї компанії, яка включає операції, маркетинг, дослідження та розробки, а також працівників. Тому контроль фінансових потоків міжнародної компанії впливає із загального корпоративного планування, організаційної структури, керівництва тощо.

Варто додати, що управління внутрішніми фінансовими потоками ТНК є, по суті, операційним фінансовим управлінням компанії або управлінням її грошовими потоками. З цією метою ТНК використовують певні конкретні моделі та структури, обрані для досягнення оптимального розподілу та управління фінансовими ресурсами на глобальному рівні як розвиток фінансового менеджменту у міжнародному бізнесі. Найменш поширеним (переважно з глобальними торговими ТНК) є децентралізоване управління фінансами. У цьому випадку кожна філія приймає власні рішення та керує всіма фінансовими операціями. Логічним подальшим розвитком такої системи є використання так званого внутрішньо-корпоративного банку.

Бакало Н. В. Песоцька М. В. у своїх працях заявляють, що основним завданням міжнародного фінансового менеджменту є оптимізація умов залучення коштів як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Вибір ТНК для програми збору коштів визначається залежністю між вартістю запозичення та ризиками, яким компанія піддається під час цих операцій. Світова практика розглядає випуск акцій ТНК як одного з найбільших внутрішніх джерел фінансування [4, с. 165]. Посилення фінансового менеджменту як одного з найважливіших напрямків компетенції керівників підприємств вважається ефективним практичним інструментом у маршрутному управлінні та управлінні компаніями, а також у реалізації стратегій зростання та розвитку. Александрова Г. М., Сіласва В. І. наголошують, що формування теоретичних основ фінансового менеджменту ТНК вимагає виявлення його економічного значення як елемента загального корпоративного управління та планування, а також логічної структури загальної системи управління ТНК [5, с. 637].

Підводячи підсумок, можна стверджувати, що фінансовий менеджмент стає все більш важливим як частина процесу управління організацією. Усі характеристики фінансового менеджменту на рівні ТНК пов'язані зі специфікою господарських операцій у кожній країні. З цієї точки зору, оптимізація умов залучення коштів у країні та за кордоном визначається як центральне завдання міжнародного фінансового менеджменту. Рішення транснаціональних корпорацій використовувати певну систему фінансування визначається співвідношенням вартості залучених коштів та ризиками, яким компанія піддається під час цих операцій.

Список використаних джерел

- 1) Крутько, М. А. Фінансовий менеджмент підприємств в сучасних реаліях міжнародної інтеграції. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Економічні науки, № 177. 2016. С. 186—191.
- 2) Філіпенко А.С., Будкін В.С. Світова економіка . Підручник / Під ред. А.С.Філіпенко, В.С.Будкін. Київ.
- 3) Бароян Є. А. Фінансові відносини Національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. URL: nauka.com/21_NIEK_2007/Economics/223.doc.htm
- 4) Бакало Н.В. Песоцька М.В. Фінансовий менеджмент у зовнішньоекономічній діяльності. Економічний форум. 2016. №3. С. 164–170.
- 5) Александрова Г.М., Сіласва В.І. Фінансовий менеджмент транснаціональних корпорацій. Молодий вчений. 2016. № 12 (39). С. 637–640.